

УДК 658.16

Тесленок І.М.¹, Захарченко К.В.²

¹ канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БТЕз-0812 НУ «Запорізька політехніка»

ТИПИ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ОРГАНІЗАЦІЇ

Кризові ситуації є невід'ємною частиною функціонування будь-якої організації. Вони можуть виникати як наслідок зовнішніх або внутрішніх факторів та становити серйозну загрозу для стабільності діяльності. У сучасних умовах ефективне управління кризами набуває особливої

актуальності, оскільки організації прагнуть забезпечити свою стійкість та конкурентоспроможність навіть у складних обставинах.

Для організацій можна виділити такі типи кризових ситуацій: економічні, соціальні, техногенні, екологічні, репутаційні,

Економічні кризи виникають через різке погіршення фінансових показників, що призводить до втрат капіталу та банкрутства. Причинами таких криз можуть бути економічний спад, інфляція, знецінення валюти або глобальні фінансові потрясіння. Наприклад, світова фінансова криза 2008 року призвела до масового закриття підприємств та значного зниження рівня зайнятості. Багато компаній, що не змогли адаптуватися до нових умов, були змушені оголосити банкрутство.

Соціальні кризи пов'язані з внутрішніми конфліктами, страйками або високою плинністю кадрів. Такі ситуації можуть призвести до зниження продуктивності праці, втрати кваліфікованих співробітників та погіршення робочого клімату. Наприклад, тривалий страйк на підприємстві Amazon у 2020 році привів до затримок у доставці товарів та суттєвих фінансових втрат.

Техногенні кризи виникають через аварії на виробництві, технічні збої або кібератаки. Яскравим прикладом є кібератака на компанію Colonial Pipeline у 2021 році, що спричинила зупинку роботи найбільшого трубопроводу США та призвела до паніки на паливному ринку.

Екологічні кризи є наслідком природних катаклізмів або техногенних аварій, що завдають шкоди навколишньому середовищу.

Репутаційні кризи виникають через негативну публічність, витоки інформації або скандали. Втрата довіри клієнтів та партнерів може суттєво знизити обсяги продажів та ринкову вартість компанії. Наприклад, скандал з даними користувачів Facebook у 2018 році завдав значного удару по репутації компанії.

Кризові ситуації можуть мати суттєвий вплив на організації, що проявляється у таких аспектах: фінансові втрати (зниження доходів та збільшення витрат на подолання наслідків); репутаційні ризики (падіння довіри з боку клієнтів та партнерів); порушення внутрішніх процесів (збої у виробничих ланцюгах та організаційній структурі); юридичні наслідки (можливість судових позовів або накладення штрафів).

Війна в Україні спричинила масштабну кризу для національного оператора поштового зв'язку – Укрпошти. З початком військових дій компанія зіткнулася з численними викликами, які значно вплинули на її функціонування та стабільність роботи.

По-перше, через активні бойові дії значна кількість відділень поштового зв'язку була пошкоджена або зруйнована, що унеможливило надання послуг

у багатьох регіонах. Наприклад, у східних та південних областях країни робота відділень була повністю зупинена або значно обмежена.

По-друге, логістичні труднощі виникли через порушення транспортних коридорів, що призвело до затримок у доставці кореспонденції та посилок. Втрата або пошкодження автопарку та складських приміщень також негативно вплинули на оперативність обробки відправлень.

По-третє, фінансові втрати стали результатом зменшення обсягів надання послуг та втрати клієнтів у зонах активних бойових дій. Зниження прибутковості вимагало впровадження антикризових заходів, таких як оптимізація витрат та перенесення центрів обробки до безпечніших регіонів.

Незважаючи на складні умови, Укрпошта зуміла адаптуватися до нових викликів шляхом запровадження мобільних поштових відділень, що дозволило частково відновити надання послуг у зонах, де це було можливо. Також було реалізовано ряд соціальних ініціатив для підтримки населення та військовослужбовців.

Знання та класифікація кризових ситуацій дозволяють організаціям краще підготуватися до можливих загроз та вчасно реагувати на виклики. Ефективне кризове управління сприяє збереженню стійкості та адаптації до нових умов ринку, мінімізуючи негативний вплив на бізнес та його репутацію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Цукерберг свідчить у Конгресі США в справі про витік даних користувачів Facebook. Раді Свобода. 2018. Офіційний вебсайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/news/29157139.html>.

2. Співробітники Amazon у 20 країнах вийшла на страйк у "Чорну п'ятницю". Українські новини. Інформаційний портал. 2021 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://lb.ua/economics/2021/11/26/499524_spivrobitniki_amazon_20_krainah.html.